

Yttrande

Dnr 17NAN43-4
2018-02-028

Yttrande - Remiss Socialt Hållbarhetsprogram 2017-2023

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att programmet inte kan antas i befintligt skick. Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att programmet bör bearbetas och att samtliga förvaltningar arbetar tillsammans med kommunledningskontoret i framtagandet.

Sammanfattning

Programmet fungerar inte styrande eller framåtsyftande. Det finns liten eller ingen information om vem som ska utföra vad och på vilket sätt. Uppföljningen är bristfällig vilket gör det svårt att avgöra om målen nås eller ej och vad det i så fall beror på. Därmed kan inte heller programmet användas för att utforma en framtida styrning inom området. På vilket sätt som programmet skulle vara framåtsyftande eller utveckla verksamheterna i Gävle kommun under dess pågående framgång inte.

Förekomsten av mål och indikatorer i kommunens verksamhetssystem, Stratsys, kan inte ses som varesig styrning, implementering eller uppföljning eftersom det inte är tydligt vad som ska göras inom varje mål, om indikatorerna bidrar till det eller om indikatorerna på bästa sätt beskriver det som är målet. Framgångsfaktorerna är i vissa fall sådan verksamhet som redan utförs eller lagkrav.

Hur innehållet under rubriken '6 Bilaga Socialt hållbarhetsprogrammet' svarar mot innehållet i texterna som utgör programmet blir inte heller tydligt då program mål, framgångsfaktorer och indikatorer inte förklaras eller motiveras. Områdena beskrivs ifrån ett nationellt perspektiv men utgår inte ifrån den tillämpliga lagstiftningen på respektive område vilket gör att möjligheten för olika tolkningar ökar. Inte heller ges en bild av nuläget i Gävle kommun för respektive programområde.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att integration är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att psykisk ohälsa är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete.

Programmet är inte skrivet med utgångspunkt ifrån Gävle kommun utan framstår som generella texter med tematiken social hållbarhet.

Programmet behöver även en språklig granskning samt en tydlig och konsekvent nothantering.

Styrningsproblematik

Syfte

Under rubriken '1.1 Syfte' beskrivs sju olika syften och uppdrag i punktform. Samtliga syften och uppdrag innebär att skapa mer och bättre information i relation till social hållbarhet. De första sex syftena avser generell kunskapsinhämtning och innebörden av det sjunde är något som borde kunna återfinnas i det sociala hållbarhetsprogrammet. Kunskaper borde förvärfvas i framtagandet av programmet så att det sociala hållbarhetsprogrammet kunde utgå från dessa för att på så sätt styra verksamheten i Gävle kommun. Givetvis ska kunskapsinhämtning och utveckling vara en del av programmet, men dess syfte bör vara att styra verksamheten i Gävle kommun. Under rubriken '1.2 Inledning' beskrivs programmets syfte på ett annorlunda sätt.

Programmets omfattning

Under rubriken '1.2 Inledning' beskrivs att i det sociala hållbarhetsprogrammet kommer ett antal program inkluderas, de är fem till antalet. I missivet till remissen tillkommer även två strategier.

Avsnittet under rubriken '6 Bilaga Socialt hållbarhetsprogram' är en samling texter som hänger mer eller mindre ihop. Texterna skulle behöva slå fast hur programmet ska tolkas och vad de olika begreppen innebär. Som tidigare konstaterats ger inte en struktur eller plan för implementering den hjälpen, vilket gör att behovet av en gemensam och sammanhållen tolkning är stort. Hur innehållet under rubriken '6 Bilaga Socialt hållbarhetsprogrammet' svarar mot innehållet i texterna som utgör programmet blir inte heller tydligt då program mål, framgångsfaktorer och indikatorer inte förklaras eller motiveras. Områdena beskrivs ifrån ett nationellt perspektiv men utgår inte ifrån den tillämpliga lagstiftningen på respektive område vilket gör att möjligheten för olika tolkningar ökar. Inte heller ges en bild av nuläget i Gävle kommun för respektive programområde. En del påståenden som görs i texterna är tendensiösa. Sammantaget med informationen under rubriken '5 Kunskapsguide' skapas en förvirring om vad som ingår i programmet och vad det betyder.

Programsmål, framgångsfaktor och indikatorer

Programsmål, framgångsfaktorer och indikatorer hänger inte alltihop sinsemellan i de olika målområdena vilket får konsekvenser för programmets interna struktur.

Framgångsfaktorerna är i vissa fall sådan verksamhet som redan utförs, lagkrav eller kunskapsinhämtning. Att fullgöra ett arbete som redan görs eller inhämta kunskap, varesig det är på frivillig grund eller ej, kan inte anses vara framåtsyftande.

Det är naturligt att indikatorerna ser olika ut för olika områden och är styrande i olika grader. Problematiken finns i att relatera dessa på ett tydligt sätt till Gävle kommuns verksamhet. Genom att klargöra vilken verksamhet som ansvarar för vad skulle programmet vara till hjälp att uppnå målen. En uppföljning av indikatorerna är problematiskt. Vissa av indikatorerna är inte heller lämpliga i relation till programmålet eller framgångsfaktorer och vissa indikatorer saknas helt.

Implementering

Den vedertagna betydelsen av implementering är genomförande av politiskt fattade beslut. På intet sätt kan ett remissförfarande eller information av programmets innehåll förstås som implementering.

Förekomsten av mål och indikatorer i kommunens verksamhetssystem, Stratsys, kan inte anses vara implementering.

Vilka resurser som avsätts för programmets genomförande eller ett resonemang om vilka typer av insatser som behövs och en planering för dessa hade kunnat fungera som en grund för implementering. Det hade kunnat fungera som hjälp till att klargöra vilken verksamhet som ansvarar för vad.

I dess egentlig mening finns inte någonting som beskriver implementeringen eller ett utpekat ansvarsförhållande, vilket innebär att de texter som utgör programmet måste tolkas var för sig och av alla som läser det. Således finns inte tillräckliga förutsättningar för ett gemensamt eller sammanhållet genomförande.

Uppföljning

Det är inte helt klarlagt om indikatorerna utgår ifrån befintliga undersökningar och med vilken periodicitet dessa görs, vilket är avgörande för uppföljningen. I vissa fall beskrivs det att indikatorer behöver kompletteras och i vissa fall saknas indikatorer helt.

Med den mängd av olika och disparata indikatorer som naturligt följer av det samlade grepp som programmet försöker skapa är det viktigt att skapa koherens i uppföljningen. Tydliga kriterier kring uppföljning på varje programområde och detaljerade instruktioner inom ramen för program mål är något som skulle hjälpa. På så sätt undviks en begreppsförvirring. Uppföljningen skulle kunna utgöra den gemensamma grund som programmet eftersträvar.

Bristerna i uppföljningen gör att det inte finns tillräckliga förutsättningar för ett gemensamt eller sammanhållet genomförande.

Kompatibilitet med annan styrning inom Gävle kommun

Om programmet måste tolkas av alla som läser det skapas inte förutsättningar för en gemensam eller sammanhållen implementering. Därmed riskeras målkonflikter med annan styrning i Gävle kommun.

Eftersom det inte går att utröna var ansvaret finns för måluppfyllelsen för respektive mål, och vilken typ av samarbete som krävs för att uppnå målen blir programmet svårt att hantera i relation till annan styrning i Gävle kommun.

Även om programmet ska fungera under en längre tidsperiod kan det inte helt bortse från annan styrning i Gävle kommun och en medvetenhet om aktuella verksamhetsplaner och kommunplan är nödvändig.

Framtagande av programmet och arbetet framåt

Programmets framtagande

Under rubriken '1.2 Inledning' konstateras att det samlande grepp som är programmets ambition har beslutats i kommunstyrelsen i december 2015. I missivet konstateras "Enheten för social hållbarhet fick i december 2015 i uppdrag att ta fram ett socialt hållbarhetsprogram". Det finns dock inget sådant beslut av kommunstyrelsen i december 2015.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2015-06-09 beslutas att återremittera ärendet för ytterligare beredning utifrån en politisk styrgrupp och deras inriktning i ärendet. Förslaget från kommunledningskontoret var att ge kommunledningskontoret ett uppdrag att utreda ett samlat och strategiskt program. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2015-08-18 beslutas det att tillsätta en politisk styrgrupp och att ge kommunledningskontoret i uppdrag att utreda ett samlat och strategiskt program. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2017-10-24 beslutas att skicka det sociala hållbarhetsprogrammet på remiss. Av protokollet från kommunstyrelsens sammanträde 2017-10-24 framgår att en granskning i form av workshops gjorts av det sociala hållbarhetsprogrammet. Näringsliv & arbetsmarknad Gävle är helt ovetande om denna granskning.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle hade uppskattat att få vara med att ta utveckla programmets innehåll eller i varje fall kunna komma med synpunkter på relevanta delar.

En möjlighet till revidering av programmet eller delar av programmet borde finnas för att hantera de många komplexa områdena som programmet syftar till att omfatta.

Integration

I Gävle kommuns handlingsplan för integration 2016-2017 klagörs att integrationsfrågor på sikt ska integreras i det sociala hållbarhetsprogrammet. Dessutom ska ingen integrationsstrategi göras. I missivet till det sociala hållbarhetsprogrammet finns det dock en integrationsstrategi som det sociala hållbarhetsprogrammet ska ersätta.

I de texter som är förslaget till program för social hållbarhet är det svårt att direkt finna styrning eller en viljeinriktning kring arbetet med integration. Nyanlända som en specifik målgrupp nämns inte. Arbetet med integration skulle kunna ingå som en del i målet 'Alla i Gävle har rätt till icke-

diskriminering' men här finnas inga framgångsfaktorer eller indikatorer kopplade till integration. Även inom ramen för programmet 'Alla i Gävle har ett tryggt och värdigt boende' skulle integration och mer konkret tillgång till bostäder för nyanlända behöva hanteras. Integration är ett område där det förekommit större förändringar i den statliga regleringen under senare år och där nya och till viss del mer omfattande krav ställts på kommunerna. Ett behov av ett samlat och strategiskt förhållningssätt får därför anses föreligga.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att integration är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete. Näringsliv & arbetsmarknad Gävle konstaterar därför att eftersom ingen handlingsplan för integration är aktuell och ingen integrationsstrategi görs är slutsatsen att Gävle kommun inte har ett arbete med integration som är samlat och strategiskt.

Psykisk ohälsa

I Gävle kommuns Folkhälsoprogram 2010 hanteras 'psykisk hälsa' som en egen kategori. Eftersom det sociala hållbarhetsprogrammet ska ersätta Folkhälsoprogram 2010 och utveckling skett inom området vore det lämpligt att det förebyggande arbete som görs för att förhindra psykisk ohälsa hanteras tydligare. Hur Gävle kommun ska samverka internt och med Region Gävleborg är en avgörande fråga inom området, vilket gör att det finns ett behov av ett samlat och strategiskt förhållningssätt.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att psykisk ohälsa är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete.

Arbetet framåt

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att programmet bör bearbetas och att samtliga förvaltningar bör arbeta tillsammans med kommunledningskontoret i framtagandet.

Programmet borde ha en förankring i den verksamhet som pågår i Gävle kommun. Med den utgångspunkten kan lämpliga indikatorer och framgångsfaktorer som strävar mot de mål som finns. Tydliga kriterier kring uppföljning på varje programområde och detaljerade instruktioner inom ramen för programmål behövs. På så sätt kan uppföljningen utgöra en gemensam grund. Genom att specificera vilka resurser som avsätts för programmets genomförande och utse ansvariga för varje programmål skapas den grund som det tvärssektoriella samarbetet kan utgå ifrån. Därefter kan ett resonemang om vilka typer av insatser som behövs och en planering utgöra grund för implementering.

Björn Selim

Utredare/Nämndsekreterare
Näringsliv & arbetsmarknad Gävle